

Azərbaycan dili fənni üzrə
300 test

Mövzu 1 Fonetika. Əlifba
Danışıq səsləri.

1. #0201#01#01#01

Hansı sözlərdə sait uzun tələffüz olunur?

- A) aşırıq, Aydın   B)) aləm, Arif   C) heca, Aysel
D) sarı, Aygün   E) ayna, Aynur

2. #0201#01#01#01

Aşağıdakı sözləri əlifba sırası ilə düzsək, birinci hansı söz olar?

- A)) taxta   B) üzüm   C) vaqon   D) Zakir   E) yaz

3. #0201#01#01#01

Hansı sözün tərkibində qalın saıtlərin hamısı var?

- A) şərqşünaslıq   B) altıbucaqlı   C)) uzunboğazlı
D) enliyarpaqlı   E) oyuncaqlar

4. #0201#01#01#01

Cingiltili samıtlərin yaranmasında aşağıdakılardan hansı daha fəal iştirak edir?

- A)) səs telləri   B) dodaqlar   C) dil
D) damaq   E) dil və damaq

5. #0201#01#01#01

Hansı sıradakı sözlərdə incə saıtlərin hamısı var?

E) İkihecalıdır, vurğusu ikinci hecaya düşür

10.#0201#01#01#02

Cingiltili samitlə başlayıb, cingiltili samitlə bitən söz hansıdır?

A) mədəniyyət   B) həyət   C) dəftər   D) kitab   E) fərasət

11.#0201#01#01#02

«a», «e», «o», «ə» saitlərini birləşdirən nədir?

A) dodaqlanan saitlərdir
B) qapalı saitlərdir
C) dodaqlanmayan saitlərdir
D)) açıq saitlərdir
E) qalın saitlərdir

12.#0201#01#01#02

Sözlərdən biri səhv yazılmışdır:

A) paradoks   B) karidor   C) saymazlıq   D) fakültə
E) miniatür

13. #0201#01#01#02

Hansı sözdəki bütün saitlər dodaqlanmayan incə saitlərdir?

A) öyüd   B) qoyun   C)) dirək   D) öküz   E) moruq

14. #0201#01#01#02

«R» samitinin qarşılığı hansıdır?

A) p
B) v
C) f
D) yoxdur
E) t

15. #0201#01#01#02

Azərbaycanlıların istifadə etdiyi ən qədim əlifba hansıdır?

- A) kiril əlifbası   B) alban əlifbası   C) latın əlifbası
D) ərəb əlifbası   E)) runik əlifbası

16. #0201#01#01#03

İlk saiti “o” ilə yazilib “a” kimi oxunan sözlər cərgəsini göstərin:

- A) proqram, oçerk   B)) Odessa, portfel   C) poema, moruq
D) orden, okean   E) otaq, orbit

17. #0201#01#01#03

Verilmiş sözlərdən neçəsi uzun saitlidir?

- amansız, bağlama, bardaq, bağırtı, cərəyan, cənnət, rezus
A) hamısı   B) 5   C)) heç biri   D) 3   E) 1

18. #0201#01#01#03

Hansı sırada sözlərin yazılışı düzgün deyil?

- A)) səhf, tövsiyyə
B) olimpiada, Füzuli
C) qapqara, bəzən
D) iyirmi, kosmonavt
E) qəhrəman, xətt

19 . #0201#01#01#03 qalıb

“Torpaq” sözünün fonetik təhlilində səhvi tapın:

- A) Sözdə iki sait, dörd samit var
B) ”p” samitdir, kardır
C)) Samitlərin ikisi kar, ikisi cingiltilidir.
D) “a” saitdir, qalındır
E) İkihecalıdır, vurğu ikinci hecaya düşür

20. #0201#01#01#03

20. Hansı sıradakı sözlər əlifba sırası ilə düzülmüşdür?

- A) nar, kitab, əlcək   D) dodaq, aşıq, çıraq
B) çinar, boru, faydalı   E) otaq, uzaq, daraq

C)) hesab, limon, rəsm

21. #0201#01#01#03

Hansı sıradakı hərfilər əlifba sırası ilə yazılmışdır?

A) d, j, g, l, m, n, b

B) ş, ü, t, h, x, k, ğ

C) ı, i, s, r, f, b, ə

D)) b, c, ç, d, e, ə, f, g, ğ

E) k, h, o, t, v, z, r, j

22. #0201#01#01#03

Hecalara düzgün ayrılmayan sözü göstərin:

A)) təəs-süf-lən-mək

B) e-lan

C) mö-tə-ri-zə

D) a-cıq-lan-maq

E) ma-a-rif

Mövzu 2. Ahəng qanunu. Vurğu. Heca

23. #0201#01#02#01

Hansı sözdə vurğu ilk hecaya düşür?

A)) yenə

B) yeni

C) yenicə

D) yenidoən

E) yeniyetmə

24. #0201#01#02#01

Hecalara düzgün bölünməmiş sözlər sırasını göstərin:

A) in-cə, en-li

B)) in-ək, üz-üm

C) is-ti, iş-çi

D) qə-ti, ge-cə

E) bə-li, gə-mi

25. #0201#01#02#01

«Gətirilmişdir» sözündə vurğu neçənci hecaya düşür?

- A) beşinci hecaya
- B)) dördüncü hecaya
- C) üçüncü hecaya
- D) ikinci hecaya
- E) birinci hecaya

26. #0201#01#02#01

Sözlərdən birində vurğu son hecaya düşür:

- A) həmişə
- B) bəzən
- C)) səhər
- D) əsasən
- E) sanki

27. #0201#01#02#01

Hecalara düzgün ayrılmış sözü göstərin:

- A) ai-lə
- B)) in-qi-la-bi
- C) köy-nəy-in
- D) mədə-niyy-ət
- E) sai-tin

28. #0201#01#02#01

Hansı sözdə vurğunun yerini dəyişdikdə sözün mənası dəyişmir?

- A)) dəniz
- B) süzmə
- C) alma
- D) çəkmə
- E) vurma

29. #0201#01#02#01

Ahəng qanununda hansı növ saıtlərin ahəngi əsas gətürülür?

- A) açıq və qapalı
- B)) incə və qalın
- C) qalın və açıq
- D) dodaqlanan və dodaqlanmayan
- E) incə və dodaqlanan

30. #0201#01#02#01

Neçə sözdə vurğu birinci hecaya düşmüşdür?

Yunan, lupa, liman, linza, konyak, yumor, yəqin, etika, həmişə

- A) 3
- B) 4
- C) 5
- D) 7
- E) 6

31. #0201#01#02#01

Hansı söz düzgün yazılmamışdır?

- A) inkişaf   B)) bialoqiya   C)realizm
D) protokol   E) magistratura

32. #0201#01#02#02

Vurğusu birinci hecaya düşən söz hansıdır?

- A) Rəna   B) İngiltərə   C) Almaniya   D) Paris   E)) Roma

33. #0201#01#02#02

Hansı sözdə ahəng qanunu pozulub?

- A) dəftər   B) müəllim C)) katib   D) qələm   E) ana

34. #0201#01#02#02

Hansı sözdə ahəng qanunu pozulmamışdır?

- A) müşavirə B) memarlıq C) mahiyyət
D) mütənasib   E)) mötərizə

35. #0201#01#02#02

Hansı sıradakı sözlər hecalara düzgün bölünməmişdir?

- A) mə-na, mö-tə-bər, mə-lum
B) ən-ə-nə, şö-lə, bə-zən
C) də-vət, mə-dən, tə-rif
D)) mə-sul mə-şəl, məət-təl
E) mə-lu-mat, tə-ci-li, tə-li-mat

36. #0201#01#02#02

«Yerləşdirmək» sözündə vurğu neçənci hecanın üzərinə düşür?

- A) I   B) II   C) III   D)) IV   E) V

37. #0201#01#02#02

«Döyüşçülərimizin» sözündə hansı növ saıtlərin ahəngi dəyişməz qalmışdır?

- A) dodaqlanan saitlərin ahəngi
- B)) incə saitlərin ahəngi
- C) açıq saitlərin ahəngi
- D) qapalı saitlərin ahəngi
- E) dodaqlanan və incə saitlərin ahəngi

38. #0201#01#02#02

Bəndlərdən hansında verilən bütün sözlərdə təkçə saiddən ibarət hecalar var?

- A) rəssam, kök, ürək
- B) sait, etibar, təbii
- C)) aşırım, Azərbaycan, əkinçi
- D) əxlaq, amorf, əhəng
- E) əks-səda, əhval, əlifba

39. #0201#01#02#02

Hansı söz hecalara düzgün bölünməmişdir?

- A) fo-ne-ti-ka
- B) or-fo-qra-fi-ya
- C)) om-on-im
- D) di-a-loq
- E) ça-tış-maz-lıq

40. #0201#01#02#02

Ahəng qanunu pozulmuş əsl Azərbaycan sözləri hansılardır?

- A) təqdimat, insan, həyat
- B)) ilan, inam, elat
- C) məlahətli, xülasə, bəyanat
- D) sədaqət, bülbül, siyasət
- E) cəsərət, rəşadət, mətanət

41. #0201#01#02#02

Hansı sözdə – lar şəkilçisi vurğu qəbul etmir?

- A)) yorurlar
- B) gəldilər
- C) onlar
- D) uşaqlar
- E) məktəblilər

42. #0201#01#02#02

Ahəng qanununun pozulması nə deməkdir?

- A) qoşasaitli sözlərin yazıldığı kimi deyilməməsi
- B) qoşasamitli sözlərin yazıldığı kimi deyilməməsi
- C)) sözdə qalın və ya incə saitlərin bir-birini izləməməsi

- D) sözün səs tərkibinin hərf tərkibindən fərqlənməsi
E) sözün şəkilçi qəbul edərkən vurğusunun dəyişməsi

43. #0201#01#02#03

Ahəng qanunu pozulmuş hansı söz əsl Azərbaycan sözüdür?

- A) Zamin B) Səbuhi C) inqilab D)) Günay E) Mətanət

44. #0201#01#02#03

«Kitab» sözünə bu şəkilçilərdən hansı artırılırsa, vurğu yerini dəyişməyəcək?

- A))- dır⁴ B) – ça² C) – lar² D) -dan² E) – ımız⁴

45. #0201#01#02#03

Vurğusu dəyişməklə mənası dəyişən söz hansı sıradadır?

- A)) çəkmə B) əsir C) iynə D) kəsir E)balta

46. #0201#01#02#03

Hərf və səs tərkibinə görə fərqlənən söz hansıdır?

- A)) müəllif B) elmi C) dəniz
D) ölkə E) parça

47. #0201#01#02#03

Orfoqrafik səhvi göstərin:

- A) quzunun beyni B) beynin möcüzələri C) oğlun yaxşısı
D) sənin oğlun E)) Məlikməmmədin nağılı

48. #0201#01#02#03

«Yaz(maq)» felinə hansı şəkilçilər qoşulduqda vurğu birinci hecaya düşür?

- A) – dır, - ıl B) – sın, - aq C) -ım, - ar
D)) – ın, - ma E) – ır, - açaq

49. #0201#01#02#03

Hansı sıradakı bütün sözlərdə vurğu ilk hecanın üzərinə düşür?

- A) ancaq, gömgöy, tüstü   B) büsbütün, yalnız, yalnız
C)) sapsarı, sanki, lakin   D) amma, nəhayət, bizcə
E) bəzən, görünür, dinməzcə

50. #0201#01#02#03

Hansı sıradakı sözlərdə ahəng qanunu pozulmuşdur?

- A) balıqçılıq, günəş, dəniz   B) incə, dünən, qırıq
C) çörək, könül, ürək   D) boyun, sarı, qulaq
E)) mavi, vüqar, heca

51. #0201#01#02#03

Ahəng qanununa tabe olmayan əsl Azərbaycan sözü hansıdır?

- A) islam   B) ehsan   C)) elat   D) təbabət   E) həngamə

52. #0201#01#02#03

Aşağıdakı sözlərdən neçəsi hecaya düz bölünüb?

Hiss-lər, bü-rünc, sül-a-lə, se-vin-cək, a-zad-lıq, a-post-rof

- A) 3   B)) 4   C) 1   D) 5   E) hamısı düzdür

53. #0201#01#02#03

Vurğudan asılı olaraq mənası dəyişə bilən sözləri seçin:

- A) lakin, izlə   B)) klassik, komik   C) satirik, durna
D) gəlmədən, çalış   E) dadlı, romantik

54. #0201#01#02#03

«Çiçək» sözünə hansı şəkilçi qoşulduqda onun vurğusu dəyişmir:

- A) -dən   B)) -dir
C) -lər   D) -lik
E) -li

55. #0201#01#02#03

Sözlərdən neçəsi ahəng qanunu pozulmuş əsl Azərbaycan sözləridir?

ilan, ilıq, alim, adil, insan, elat, aqıl, işartı

A) 7   B)) 4   C) 3   D) 5   E) 6

56. #0201#01#02#03

«İşiq» sözünün fonetik təhlilindəki səhvi göstərin:

- A) Yazılışı və deyilişi fərqlənir
- B)) Ahəng qanunu pozulmayan əsil Azərbaycan sözüdür
- C) Sətirdən-sətrə keçirilə bilmir
- D) İki hecadan ibarətdir
- E) [İ], [ı] qapalı sait, [ş], [x] isə kar samitlərdir

57. #0201#01#02#03

Verilmiş sözlərdən birinin vurğusu düzgün göstərilməmişdir:

- A) a'bzaz   B) flekti'v   C)) simvo'l   D) dialo'q   E) diale'kt

Mövzu 3. Sözün tərkibi. Morfologiya.

Nitq hissələri

(kök və şəkilçi)

58. 0201#01#03#01

Azərbaycan dilində sözün tərkibi neçə hissədən ibarət olur?

- a) bir hissədən
- b) müxətəlif hissələrdən
- c)) iki hissədən
- d) bir neçə hissədən
- e) bütöv olur

59. 0201#01#03#01

Azərbaycan dilində sözün kökü nəyə deyilir?

- a) Sözün leksik mənası olmayan hissəsinə
- b) Sözün məna kəsb etməyən hissəsinə
- c))Sözün məna verən və dəyişməyən hissəsinə
- d) yeni sözlərə

e) hecası olan sözlərə

60. 0201#01#03#01

Tərkibinə görə sözlər dilimizdə neçə hissəyə bölünür?

- a) bir neçə
- b) müxtəlif
- c) iki yerə
- d) bölünmür
- e) tərkiblərinə görə

61. 0201#01#03#01

Azərbaycan dilində sözün kökü və başlanğıc forması necə başa düşülür?

- a) ayrıca
- b) bölünərək
- c) fərqləndirilmiş
- d) məna daşımır
- e) quruluş olmur

62. 0201#01#03#01

Hansı söz tərkibinə görə mürəkkəb söz deyil?

- a) itburnu
- b) qızılgül
- c) böyürtkən
- d) istiot
- e) dəvəquşu

63. 0201#01#03#01

Hansı sözün tərkibi düzgün yazılmışdır?

- a) dalba-dal
- b) vur-havur
- c) alış-veriş
- d) əl-üz yuyan
- e) şüşə-bənd

64. 0201#01#03#02

«Nənəm bizə kənddən ağartı gətirmişdi» cümləsindəki düzəltmə söz hansı nitq hissəsindən yaranmışdır?

- a) əvəzlikdən
- b) saydan
- c) sifətdən
- d) isimdən
- e)) fəldən

65. 0201#01#03#02

Şəkilçilərdən hansı dilimizdə həm də müstəqil söz kimi işlənə bilər?

- a) ar²
- b) lan²
- c) laş²
- d) lar²
- e) nın⁴

66. 0201#01#03#02

Biri ön şəkilçilərə nümunə ola bilməz:

- a) anti
- b) bi
- c) gil
- d) ba
- e) na

67. 0201#01#03#02

Sözün leksik məna ifadə edən, qrammatik şəkilçiyə qədərki hissəsinə.... deyilir:

- a) leksik şəkilçi
- b) kök
- c)) başlanğıc forma
- d) bitişdirici samit
- e) tərkibi söz

68. 0201#01#03#02

Morfologiya nəyi öyrənir? – sualına verilən cavablardan hansı səhvdir?

- a) köməkçi nitq hissələrini
- b) isimlərin hallanması
- c) nitq hissələri və onların dəyişməsi
- d) dilin lüğət tərkibi
- e) əsas nitq hissələri

69. 0201#01#03#02

Morfologiyanın tədqiqat obyektini nədir?

- a) alınma sözlər
- b) cümlə
- c) söz, onun formaları və nitq hissələri
- d) çoxmənalı sözlər
- e) xalq yaradıcılığı

70. 0201#01#03#02

Morfologiya nədən bəhs edir?

- a) söz birləşmələrindən
- b) frazeoloji birləşmələrdən
- c) sözlərin tərkibi və quruluşundan
- d) forma və məzmunundan
- e) sözün həqiqi və məcazi mənasından

71. 0201#01#03#03

“Morfologiya” termini dilimizə hansı dildən gəlmişdir?

- a) ingilis
- b) rus
- c) yunan
- d) fransız
- e) alman

72. 0201#01#03#03

Morfologiyada öyrənilir:

- a) cümlə üzvləri

- b) yalnız əsas nitq hissələri
- c) nitq formaları
- d) sözlərin mənşəyi
- e) nitq hissələri və onların dəyişmə qaydaları

73. 0201#01#03#03

Əsas nitq hissələrinə aid olmayan xüsusiyyəti müəyyənləşdirin:

1. Cümlə üzvü olur.
  2. Müstəqil suala cavab verir.
  3. Yalnız qrammatik mənaya malik olur.
- a) 1
  - b) 2
  - c) 3
  - d) 1,2
  - e) 2,3

74. 0201#01#03#03

«Qızartı» ismi hansı nitq hissəsindən əmələ gəlib?

- A) isim
- b) zərf
- c) sifət
- d) fel
- e) əvəzlik

75. 0201#01#03#03

Nitq hissələri haqqında verilmiş fikirlərdən hansı səhvdir?

- a) Sözlər daşdıqları leksik-qrammatik mənaya görə nitq hissələrini əmələ gətirirlər.
- b) Nitq hissələri dilçiliyin morfolojiya şöbəsində öyrənilir.
- c) Köməkçi nitq hissələri qrammatik mənaya malikdir.
- d) Əsas nitq hissələri leksik və qrammatik mənaya malikdir.
- e) Bütün nitq hissələri suala cavab verir.

76. 0201#01#03#03

Nitq hissələrini və onların dəyişməsi qaydalarını öyrənən dilçilik şöbəsi necə adlanır?

- a) orfoqrafiya
- b)) morfologiya
- c) leksikologiya
- d) sintaksis
- e) fonetika

Mövzu 4. İsim

77. # 0201#01#04#01

Nümunədəki isimlərin hamısına aid olan ümumi cəhəti göstərin:

Fazil özünü nağıllarda eşitdiyi əfsanəvi bürclərin üstündə hiss edirdi.

- a) İsimlərin heç birində mənsubiyyət şəkilçisi yoxdur.
- b) İsimlərin hamısı cəmdədir.
- c) Nümunədəki isimlərin hamısı ümumi isimdir.
- d) Hər üçündə hal şəkilçisi vardır.
- e) İsimlərin hamısı milli mənşəlidir.

78. # 0201#01#04#01

İsmin adlıq halında olan sözlərlə ifadə olunmaq xüsusiyyəti aşağıdakılardan hansıları üçün ortaqdır?

1. mübtəda 2. tamamlıq 3. feli bağlama 4. ara söz 5. xitab

- a) 3,4
- b) 1,2
- c) 1,5
- d) 2,3
- e) 4,5

79. # 0201#01#04#01

«Çanta» sözü hansı cümlədə adlıq haldadır?

- a) Çantanı mağazadan aldım.

- b)) Çantam evdə qalıb.
- c) Həyətimizdə çanta dükanı var.
- d) Çantanın rəngi qaradır.
- e) Anar bacısına çanta aldı.

80. # 0201#01#04#01

Hansı nümunədə isim işlənmişdir?

- a) Vur dedim, öldür demədim.
- b)) İgid odur, hər əzaba qatlana.
- c) Kimsə namərdə möhtac olmasın.
- d) İgid qovğasız olmaz.
- e) Namərd gəlib mərd olmaz, yüz ətəklə, yüz yalvar.

81. # 0201#01#04#01

Hansı isimlər qeyri-müəyyən təsirlik halda işlənə bilməz?

- a) cəm isimlər
- b) ümumi isimlər
- c)) xüsusi isimlər
- d) tək isimlər
- e) mücərrəd isimlər

82. # 0201#01#04#01

«Qələm» sözü hansı cümlədə mənsubiyyət şəkilçisi qəbul etmişdir?

- a)) Qələmi bizə, demək olar ki, qənim kəsilib.
- b) Qələmi bu gün silahla əvəz edərək torpaqlarımızı qaytarmalıyıq.
- c) Qələmi mənə ver.
- d) Qələmi ədalət və haqq yolunda işlət.
- e) Qələmi sabah qaytararsan.

83. # 0201#01#04#01

Sözlərdən biri xəbərlilik şəkilçisi qəbul etmişdir:

- a) anam
- b) vəzifəm
- c)) həkiməm

- d) gözlərim
- e) könlüm

84. # 0201#01#04#01

Hansı birləşmənin birinci tərəfini isimlə əvəz etmək olar?

- a) mənim vətənim
- b) sənin torpağın
- c) onun namusu
- d) bizim məsləkimiz
- e) sizin məqsədiniz

85. # 0201#01#04#01

Biri feldən düzələn isimdir:

- a) ağlağan
- b) qorxu
- c) düzğün
- d) yorğun
- e) gurultu

86. # 0201#01#04#01

Saçlarıma yaxşı baxın, ağarmış,

Sevgiyə bax, ondan ölüm doğarmış

Güvəndiyim dağlara qar yağarmış,

Zirvələrin qışına bax, qışına.

Nümunədə neçə düzəltmə isim var?

- a) 4
- b) 1
- c) 2
- d) 3
- e) 5

87. # 0201#01#04#01

Hansı cümlədə həm yiyiəlik, həm də təsirlik halda olan söz işlənmişdir?

- a) Dünən bazar günü idi?
- b) Qonaqlar evi asan tapdılar.

- c) O, iclas vaxtı qəzet oxuyurdu.
- d) Qardaşı çörək dükanına getdi.
- e) Vətəni, torpağı, xalqı sevin.

88. # 0201#01#04#01

Cümlədə yiyelik halda olan neçə söz var?

Əvvəllər Aqilin qardaşı zavod müdiri idi və onun işlərinin çoxunu mənim dostum Adil görürdü.

- a) 4
- b) 3
- c) 6
- d) 2
- e) 5

89. # 0201#01#04#01

Hansı söz isim deyil?

- a) bilik
- b) yataq
- c) bacarıq
- d) parlaq
- e) tapşırıq

90. # 0201#01#04#01

Feldən düzələn isimlər cərgəsini göstərin:

- a) süründürməçilik, soraq
- b) tanışlıq, yazıçı
- c) sürgün, yataq
- d) vergi, bitkiçilik
- e) meşəlik, qırğın

91. # 0201#01#04#01

İsmin hansı halları şəkilçisiz də işlənə bilər?

- a) yiyelik və yönlük
- b) yiyelik və təsirlik

- c) təsirlik və yerlik
- d) yiyəlik və çıxışlıq
- e) adlıq və çıxışlıq

92. # 0201#01#04#02

Biri feldən düzələn isim deyil?

- a) döyüntü
- b) düşüncə
- c) hesabdar
- d) boyaq
- e) hörgü

93. # 0201#01#04#02

O, bizim qonşumuzun uşağını xilas edəndə əlini yandırdı.

Cümlədə mənsubiyyət şəkilçili neçə söz var?

- a) 5
- b) 4
- c) 3
- d) 2
- e) 1

94. # 0201#01#04#02

Qeyri-müəyyən təsirlik halda işlənmiş isim hansı cümlədədir?

- a) Fərid anasına məktub yazdı.
- b) Kitabları müəllimə qaytardım.
- c) Qələmi çantaya qoydu.
- d) Məktəb direktoru çıxış etdi.
- e) Kitab bilik mənbəyidir.

95. # 0201#01#04#02

Bu şəkilçilərdən biri yer və cansız əşya bildirən, eləcə də mücərrəd mənalı isimlər yaradır:

- a) -lı⁴

- b) $-\text{ç}a^2$
- c) $-\text{ç}i^4$
- d) $-\text{l}a\text{q}$
- e) $-\text{l}i\text{q}^4$

96. # 0201#01#04#02

Biri insan anlayışı bildirən düzəltmə isimdir:

- a) dostluq
- b) dayımgil
- c) xalaoğlu
- d) insanlıq
- e) sənətkarlıq

97. # 0201#01#04#02

Aşağıdakılardan hansı yalnız isim kimi işlənir?

- a) görüş
- b) uçuş
- c)) satış
- d) baxış
- e) alış

98. # 0201#01#04#02

Təsirlik hallı söz, əsasən, hansı cümlə üzvü vəzifəsində işlənir?

- a) mübtəda
- b) xəbər
- c) təyin
- d) zərflik
- e) tamamlıq

99. # 0201#01#04#02

Qeyri-müəyyən yiyəlik hallı sözlərdən birini müəyyən yiyəlik hala çevirmək olmur:

- a) bulaq suyu
- b) müstəqillik günü
- c) el gücü

- d) məhəbbət odu
- e) şəhər sakini

100. # 0201#01#04#02

Hansı fikir səhvdir?

- a) İsmi bütün halları xəbərlilik şəkilçisi qəbul edərək xəbər ola bilər.
- b) Çıxışlıq və yönlük hal bir-birinə əks mənalar bildirir.
- c) Adlıq hallı isim cümlədə təyin də ola bilər.
- d) Qeyri-müəyyən təsirlik hal felin yanında işlənir.
- e) Adlıq və ziyəlik hal tamamlıq ola bilmir.

101. # 0201#01#04#02

Aşağıdakı xüsusiyyətlərdən biri ismə aid deyil:

- a) cümlədə, əsasən, mübtədə, tamamlıq olmaq
- b) tək və cəm olmaq
- c) zamana görə dəyişmək
- d) mənsubiyyətə görə dəyişmək
- e) hallanmaq

102.. # 0201#01#04#02

Hallanarkən aşağıdakı isimlərdən hansında dəyişiklik baş vermir?

- a) beyin
- b) şəkil
- c) üzümlük
- d) ağaclıq
- e) gözlük

103. # 0201#01#04#02

İsimlərdən birində yalnız bir leksik şəkilçi var:

- a) qoruqçu
- b) qocalıq
- c) əkinçilik
- d) göyərti
- e) görünüş

104. # 0201#01#04#02

İsmlərdən biri yalnız III şəxsin şəxs sonluğunu qəbul edir:

- a) şagird
- b)) ağac
- c) pambıqçı
- d) həkim
- e) mühəndis

105. # 0201#01#04#02

Biri isimdən düzələn isim deyil:

- a) yaylaq
- b) döşəkçə
- c) dostluq
- d) üsyançı
- e)) boyaq

106. # 0201#01#04#03

Hansı isim cəm şəkilçisi qəbul etmir?

- a) ordu
- b) qazıntı
- c)) müəllimlik
- d) buzlaq
- e) xalq

107. # 0201#01#04#03

Biri feldən düzəlmiş isimlərə aid edilə bilməz:

- a) seçki, istək
- b) gülüş, görüş
- c) arayış, asqı
- d) partlayış, qaçaq
- e)) yazıçı, süründürməçilik

108. # 0201#01#04#03

Feldən düzəlmiş ismi göstərin:

- a) döyüşçü
- b) əvəzlik
- c) qorxulu
- d) qazanc
- e) böyüklük

109. # 0201#01#04#03

Cərgələrin birində yalnız sadə isimlər verilmişdir:

- a) kitab, ayaqqabı
- b) toyxana, şüşəbənd
- c) Ağdaş, qar
- d) şirin, az
- e) böyürtkən, dağıntı

110. # 0201#01#04#03

Mənsubiyyət şəkilçili söz ismin hansı halında ola bilər?

- a) adlıq
- b) yiyəlik
- c) yönlük
- d) ismin bütün hallarında
- e) çıxışlıq

111. # 0201#01#04#03

Toplu isimlərdən hansı cəm şəkilçisi qəbul etmir?

- a) sürü
- b) ilxı
- c) ordu
- d) dəstə
- e) camaat

112. # 0201#01#04#03

Hansı isim quruluşca sadədir?

- a) yazı
- b) çəki
- c) sürü
- d) dəlil
- e) sevinc

113. # 0201#01#04#03

Hansı sıradakı söz isim deyil:

- a) bacarıq
- b) qırıq
- c) tapşırıq
- d) sarmaşığı
- e) pislik

114. # 0201#01#04#03

Mənsubiyyət şəkilçili ismi göstərin:

- a) məndədir
- b) kitabım
- c) gedirəm
- d) gəlim
- e) kitabı qaytar

115. # 0201#01#04#03

Qeyri- müəyyən yiyəlik halda olan isim işlənmiş cümləni göstərin:

- a) O, kitabdan nağıl oxuyur.
- b) Məktəb elm ocağıdır.
- c) Dağın havası xəstəyə faydalı olacaq.
- d) Aysel ağacdən meyvə dərir.
- e) İlan təhlükəli sürünəndir.

116. # 0201#01#04#03

Biri feldən isim düzəldir:

- a) –çı⁴
- b)) –ış⁴
- c) –stan⁴
- d) –ça²
- e) -lıq⁴

Mövzu 5. Sifət

117. #0201#01#05#01

Biri feldən düzələn sifətdir:

- a) duzlu
- b)) köçkün
- c) neftçi
- d) qabaqcıl
- e) çoxluq

118.#0201#01#05#01

Hansı fikir *səhvdir*?

- a) Müxtəlif nitq hissələrindən sifət düzəltmək olur.
- b) «-ımtıl» şəkilçisi sifətin azaltma dərəcəsini əmələ gətirən şəkilçilərdəndir.
- c) Solğun sözü feldən düzələn sifətdir.
- d) Sifətin cümlədəki əsas vəzifəsi təyin olmaqdır.
- e)) İsimləşmiş sifətlər morfoloji cəhətdən isim sayılır.

119.#0201#01#05#01

Kökü fel olan, isimdən düzəlmiş sifəti göstərin:

- a) gödək
- b) əsəbiləşən
- c)) qorxusuz
- d) qarışıq
- e) inciklik

120. #0201#01#05#01

Sadə sifətlər olan bəndi göstərin:

- a) sınaq, donuq, bükük
- b) sökük, dönük, əzik
- c) açıq, qırıq, yoluq
- d) çapıq, batıq, qalıq
- e) ilıq, arıq, yazıq

121.#0201#01#05#02

«*Qəlbisınıq adam*» birləşməsindəki sifətin morfoloji təhlili ilə bağlı *səhv* fikir hansıdır:

- a) Mürəkkəb sifətdir
- b) Birinci tərəfi təsirlik hal şəkilçili isimdir
- c) Adi dərəcədədir
- d) Necə? nə cür? suallarından birinə cavab verir
- e) İkinci tərəfi feldən düzələn sifətdir

122 .#0201#01#05#02

Hansı cümlədə çoxaltma dərəcəsində olan sifət işlənmişdir?

- a) Qardaşım tünd çayı çox xoşlayır.
- b) O lap gözəllik vurğunudur.
- c) Mən onu ən az sənin qədər tanıyıram.
- d) Dünən oxuduğumuz kitab olduqca maraqlı idi.
- e) Şirin – şirin xəyallara dalmışam .

123. #0201#01#05#02

Məntiqi aradıcılıqla tamamlayın.

Füsünkar, davakar, fitnəkar, ...

- a) sehrkar
- b) sənətkar
- c) sahibkar
- d) tələbkar
- e) bəstəkar

124. #0201#01#05#02

«Sağlam dilənçi xəstə varlıdan xoşbəxtdir» - cümləsində sifətdən düzələn neçə sifət var?

- a) 3
- b)) 1
- c) 5
- d) 2
- e) 4

125. #0201#01#05#02

Sifətlərdən birini düzəltmə hesab etmək olmaz:

- a) əxlaqi
- b)) qiyabi
- c) bildirki
- d) qabaqcıl
- e) tərbiyəvi

126. #0201#01#05#02

Cümlələrdən birində iki düzəltmə sifət işlənmişdir:

- a) Zəhmətkeşlərin yorucu əməyi yüngülləşdirilməlidir
- b) Bu diyar Azərbaycanın ən gözəl guşələrindən biridir.
- c) Naxçıvan torpağında bol məhsullu tarlalar var
- d) Şəhər yadellilərin hücumuna mətanətlə sinə gərmişdir.
- e) Bədxah qonşularımız bu gün də bizə rahatlıq vermirlər.

127. #0201#01#05#02

Çoxaltma dərəcəsinə olan sifətin isimləşdiyi cümləni göstərin.

- a) Yenə də o çox gözəl oxudu.
- b) Çox əzilmişləri üstədən yığdılar.
- c) Ən maraqlı kitablar əldə idi.
- d) Almaları seçərək qıpqırmızılarını özüm götürdüm.
- e) Bapbalaca boyu var,
Dam dolusu toyu var.

128. #0201#01#05#02

Azaltma dərəcəli sifət hansı cümlədə işlənmişdir?

- a) Dəniz kənarında narın və xırda qumlar var idi.
- b) Bu yarpağın rəngi sarı, o biri yarpaq isə yaşılıtdəhərdir.
- c) Elə bir ah çəkdi axşam küləyi
Susdu igidimin şair ürəyi.
- d) Qulluqçu Bahar içəri daxil olur.
- e) Meydançada çox gərgin oyun gedirdi.

129. #0201#01#05#03

Azaltma dərəcəli hansı sifətlər sintaktik yolla yaranmışdır?

1. açıq-sarı 2. dümqırmızı 3. göyümtül
4. yaşılıtdəhər 5. yaxşıraq

- a) 2,4 b) 3,5 c) 2,3 d) 1,3 e) 1,4

130. #0201#01#05#03

Sifətlərdən biri ümumi mənə qrupundan kənara çıxır:

- a) bənövşəyi
- b) zoğalı
- c) innabı
- d) çərkəzi
- e) qəhvəyi

131. #0201#01#05#03

Biri zahiri görkəm bildirən sifətdir?

- a) ədəbsiz
- b) gödək
- c) əməli
- d) hörmətçil
- e) qudurğan

Mövzu 6. Say

132. #0201#01#06#01

Hansı bəndə kəsr sayı işlənib?

- a) Şeir müsabiqəsində birincilərə mükafat verildi.
- b) XIX əsrin əvvəllərində ədəbiyyatımızda maarifçilik cərəyanı yarandı.
- c) Bağın yarısında meyvə ağacları bitmişdir.
- d) Üç- dörd adamın fikri xalqın rəyi demək deyil.
- e) Toplanmış vəsaitin ikidə biri körpələr evinə verildi.

133. #0201#01#06#01

Hansı cümlədə say sifətə aiddir?

- a)) Yüzlərcə cavan onun müalicəsindən sonra sağalıb.
- b) Mən ona çox yaxşılıqlar etmişəm
- c) Minlərlə uşaq aclıqdan əziyyət çəkir
- d) Son dövrlərdə çox yaxşılaşmışam.
- e) Qapının ağzında xeyli adam dayanmışdır.

134. #0201#01#06#01

Sıra sayları haqqındakı fikirlərdən biri səhvdir:

- a) Əşyanın sırasını bildirir.
- b) *Necənci?* sualına cavab olur.
- c) İsimləşə bilir.
- d) Qurluşca sadə, düzəltmə və mürəkkəb olur.
- e) *Həştad, milyon, milyard* kimi miqdar sayları alınmadır.

135. #0201#01#06#01

Düzəltmə say hansıdır?

- a) birincilik
- b) yüzlərcə
- c) otuz
- d) otuz ikinci
- e) ortancıl

136. #0201#01#06#01

Hansı sıra sayının yazılışı səhvdir?

- a) 33-cü
- b) XV
- c) V-ci
- d) 2 -ci
- e) altmışıncı

137. #0201#01#06#02

Hansı cümlələrdə sıra sayları isimləşmişdir?

1. *Birinci addıma lovğalananlar,*
İkinci addımda yıxılacaqdır,
2. *Bizimkilər dördüncü yerdə dayanmışdılar.*
3. *On birincilər bu yeniliyi uğurla qarşıladılar.*
4. *Onuncular şagirdlərə hədiyyə gətirmişdilər.*
5. *Biz səkkizincilərlə fəxr edirik.*

- a) 1,2,3
- b) 3,4,5
- c) 1,2,3,5
- d) 3,5
- e) 1,3,5

138. #0201#01#06#02

Hansı bənddə nümerativ söz düzgün işlənmişdir?

- a) iki sap mirvari
- b) bir nüsxə yazı
- c) bir dəst ayaqqabı
- d) üç damcı göz yaşı
- e) dörd göz otaq

139. #0201#01#06#02

Hansı cavabda numerativ söz kəmiyyət fərqi əmələ gətirib?

- a) bir sürü qoyun
- b) üç dənə kitab
- c) beş baş keçi

- d) üç – dörd dənə qələm
- e) on nəfər qız

140. #0201#01#06#02

Say hansı nümunədədir?

- a) Tək sən bu işi bacarmazsan.
- b) Bircə arzum gözümdə qaldı.
- c) Bu ilki yarışda birincilik uğrunda mübarizə gedir.
- d) Mümkün qədər az danış.
- e) İstəyinə çatmaq üçün çox çalışmalısan.

141. #0201#01#06#02

Qeyri- müəyyən miqdar sayı haqqında hansı fikir səhvdir?

- a) Quruluşca yalnız sadə və mürəkkəb olur.
- b) *Üç-dörd, beş-altı* tipli qeyri-müəyyən miqdar saylarından sonra nümerativ söz işləmə bilər.
- c) Defislə yazılan qeyri-müəyyən miqdar saylarına təqribi saylar da deyilir.
- d) Az və çox saylarından əvvəl ən, lap, daha ədatları da işləmə bilər
- e) *Xeyli, bir qədər* saylarından sonra gələn isimlər təkdə işlənir.

142. #0201#01#06#02

Hansı bənddə numerativ söz düzgün işlənmişdir?

- a) iki göz otaq
- b) bir cüt corab
- c) iki parça qənd
- d) üç qaşığı dərman
- e) beş baş ailə

143. #0201#01#06#03

Hansı cümlədə say isimləşmişdir?

- a) O, onuncu sinifdə oxuyur.
- b) Altıncı mərtəbədə təmir gedir.
- c) Mənim dostlarımdır minlər, milyonlar
- d) Zalda ikinci sıra boşdur.
- e) Bizə on nəfər adam lazımdır.

144. #0201#01#06#03

Buraxılmış yerə hansı numerativ sözlər uyğun gəlir?

Üç .... otağı var, içində də cəmi üç ... yorğan-döşəyi.

- a) Dənə, göz
- b) Ədəd, cüt
- c) Göz, tikə
- d) Dənə, dəstə
- e) Göz, dəst

145. #0201#01#06#03

Hansı cümlədə eyni sözü həm müəyyən miqdar sayı, həm də kəsr sayının tərkib hissəsi kimi düşünmək olar?

- a) Bu payızda məhsulun cəmi üçdə ikisini yığa bilmişik.
- b) Üçdə ikisi sənə çatacaq.
- c) Vəsaitin tam yarısını körpələr evinə xərclədilər
- d) Bağdan alma dərmisənsə, onda birini mənə versən, nə olar ki?
- e) Beş tam onda üçdən beş tam onda iki çıxıldıqda cavab beş tam onda bir edir.

146. #0201#01#06#03

Qoşalığ məzmunu daşımaq üçün müəyyən miqdar sayları ilə isim arasında hansı sözlər işlənir?

*1. ədəd 2. cüt 3. baş
4. dənə 5. nəfər 6. dəstə*

- a) 1,3
- b) 2,6
- c) 4,5
- d) 1,4
- e) 2,3

147. #0201#01#06#03

Hansı cümlədə quruluşca mürəkkəb say işlənmemişdir?

- a) Yüzlərlə, minlərlə insan cavab gözləyirdi.
- b) Üç – dörd uşaq həyətdə oynayırdı.
- c) Bu məlumatı yüz iyirmi beşinci səhifədən oxumuşam.
- d) Bir çox tədqiqatçılar bu fikri təsdiq edirlər.
- e) Məclisə yüz nəfər gəlmişdisə, onların bəlkə də üçdə ikisi mətləbdən xəbərsiz idi.

148. #0201#01#06#03

Sayla sifət üçün ortaq əlamətlər hansılardır?

- 1. Əlamət bildirmək
- 2. Keyfiyyət bildirmək
- 3. Cümlə üzvü ola bilmək
- 4. Cümlədə təyin olmaq
- 5. İsimləşmək

- a) 1,2,3
- b) 3,4,5
- c) 1,3,4
- d) 2,4,5
- e) 1,2,5

149. #0201#01#06#03

«Kim bizi diqqətlə dinləsə, çox sirlərdən əgah olub, çox işlər barədə bilər» cümləsində işlənmiş sayın məna növünü göstərin:

- a) qeyri-müəyyən miqdar sayı
- b) müəyyən miqdar sayı
- c) sıra sayı
- d) kəsr sayı
- e) isimləşmiş say

Mövzu 7. Əvəzlik

150. #0201#01#07#01

Səhv fikirləri seçin:

1. Şəxs əvəzliləri hallanır və mənsubiyyətə görə dəyişir.
2. *Çox, onlarla*, çoxlu miqdar saylarıdır.
3. *Öz, hərə, bütün, filan* təyini əvəzlilərdir.
4. Sıra sayları quruluşca *sadə, düzəltmə, tərkibi* olur.
5. *Az və çox* sayları **ən, lap, daha** ədatları ilə işlənə bilər.

a) 1,3,5

b)) 1,3,4

c) 1,4, 5

d) 2,5

e) 3,5

151. #0201#01#07#01

Biri əvəzlik deyil:

a) filan

b) elə

c)) bir sıra

d) özümüzün

e) heç nə

152. #0201#01#07#01

Düzəltmə əvəzliləri göstərin:

a) hər kim, kimi

b) mənə,özümünkü

c) bizimlə, nə isə

d)) neçənci, kimsə

e) kimsəsiz, biri

153. #0201#01#07#01

Hallana bilməyən əvəzliləri göstərin :

a) mən, biz

b)) bəzi, həmin

- c) kim isə, biri
- d) o, bu
- e) kim, nə

154. #0201#01#07#02

Aşağıdakı əvəzliliklərin biri yalnız sifətin yerində işlənə bilər:

- a) kimsə
- b) hamı
- c) belə
- d) həmin
- e) elə

155. #0201#01#07#02

Düzəltmə əvəzlilik hansı cümlədə işlənmişdir?

- a) Məndən söyləməkdir, səndən eşitmək.
- b)) Bu, neçənci sınaqdır?
- c) Nə qədər gözlədim, gəlib çıxmadın.
- d) Hər kim yüz il yaşamasa, günah onun özündədir.
- e) Onlar hamını aldada bilərlər.

156. #0201#01#07#02

Əvəzliyin mənacə hansı növü əvəzliyin özünün də yerində işlənə bilər?

- a) işarə əvəzliyi
- b) təyini əvəzlilik
- c) sual əvəzliyi
- d) şəxs əvəzliyi
- e) qeyri-müəyyən əvəzlilik

157. #0201#01#07#02

«O,sözsüz ki, danışacaq» cümləsində «o» əvəzliyindən sonra nə üçün vergül qoyulmuşdur?

- a) şəxs əvəzliyi olduğu üçün

- b) şəxs əvəzliyini işarə əvəzliyindən fərqləndirmək üçün
- c) xəbərlə uzlaşma əlaqəsində olduğu üçün
- d) özündən sonra modal söz işləndiyi üçün
- e) cümlənin mübtədası olduğu üçün

158. #0201#01#07#02

Hansı cümlədə qeyri-müəyyən əvəzlik işlənib?

- a) Mən bacardığımı etmişəm.
- b) Özün barədə düşünməyin məsləhətdir.
- c) Bu sənət əsəri hədiyyədir.
- d) Bütün bu qarma-qarışıqlıqda kimsə ağlayırdı.
- e) O tərəfdən də mühasirədəyik.

159. #0201#01#07#02

Mən, biz, hərə, hamı, öz

Neçə əvəzlik heç bir şəxsin mənsubiyyət şəkilçisini qəbul etmir ?

- a) 2
- b) 5
- c) 3
- d) 1
- e) heç biri

160. #0201#01#07#02

Biri ismi əvəz edə bəlməz:

- a) şəxs əvəzliyi
- b) qeyri-müəyyən əvəzliyi
- c) təyin əvəzliyi
- d) qayıdış əvəzliyi
- e) sual əvəzliyi

161. #0201#01#07#02

Sifəti əvəz etdikdə təyin, zərfi əvəz etdikdə tərz-i-hərəkət zərfliyi olan, mənsubiyyət şəkilçisi qəbul etdikdə ismi əvəz edən əvəzlilər hansıdır?

- a) o, bu
- b) hər kim, hər nə
- c) öz, filan
- d) hər şey, hər nə
- e) elə, belə

162. #0201#01#07#03

Hansı cümlədə «bu» əvəzliyindən sonra vergül qoyulmalıdır?

- a) Bu dövrün adamı deyiləm ki, mən.
- b) Bu da belə bir ömürdür, yaşadım.
- c) Bu öz əlimlə bəslədiyim sevgidir.
- d) Bu gizli eşq ilə yaşayacağam.
- e) Bu həm də müəllimin son vəsiyyəti idi.

163. 0201#01#07#03

İşarə əvəzliləri hansı sırada verilmişdir?

- a) mən, sən, o, biz, siz, onlar
- b) hamı, bəziləri, kimsə, birisi, kimi
- c) necə? nə cür? hansı? kim? nə? hara?
- d) o, bu, elə, belə, həmin
- e) öz, belə, birisi, kimsə

164. #0201#01#07#03

«O» əvəzliyindən sonra hansı cümlələrdə vergülün işlənmə məqamı səhvdir?

- I O, məni heç anlamaq istəmir.
  - II O, da bizim dostlarımızdandır.
  - III O, ki, sənə əleyhinə danışmaqla məşğuldur.
  - IV O, barədə sənə ilə sonra danışırıq.
  - V O, qapıda qardaşı ilə qarşılaşdı.
- a) I, V

- b) II,III,V
- c) III,IV, V
- d) II,III,IV
- e) IV,V

MÖVZU 8 FEL

165. #0201#01#08#01

Məsdərin felə aid xüsusiyyətlərindən biri *səhvdir*.

- A) Felin təsriflənən formaları ilə eyni leksik mənanı bildirir.
- B) Təsdiq və inkar olur.
- C) Felin müxtəlif qrammatik məna növlərində olur.
- D)) Mənsubiyyətə görə dəyişir.
- E) Təsirli və təsirsiz olur.

166. #0201#01#08#01

Biri feli bağlama şəkilçisi *deyil*:

- A)) - malı⁴
- B) - ıb⁴
- C) -anda²
- D) -ınca²
- E) - dıqda²

167. #0201#01#08#01

Hansı bənddə təsriflənməyən fel tərkib əmələ gətirmişdir ?

- A)) Yazıram, oxuyun, dinləyin məni,
Könül söyləyəni, könül deyəni.
- B) Bükmüşdü boynunu saralmış sünbül.
- C) Sən bizim ellərin ruhuna bir bax,
Bizdən inciməmiş bir əziz qonuq.
- D) Səni tutdum, uçub getdin,
Əllərimdə tozun qaldı
- E) Bilirik, tutulub o yaman dərdə.

168. #0201#01#08#01

Hansı cümlədə feli bağlama işlənmişdir ?

- I Yana-yana çaldı yanıq Kərəmi.
- II Qoca yavaş-yavaş sözə başladı.
- III Heç nəyə əhəmiyyət vermədən qaçırdım.
- IV Ötən günlərimi qaytaraydılar.
- V Biz evə çatar – çatmaz hava dəyişdi.

- A) II, IV, V
- B) I, II, V
- C) I, III, IV
- D) I, II, III
- E) I, III, V

169. #0201#01#08#01

«Gələcəksən, oxuyacaq» fellərinin zamanını müəyyənləşdirin:

- A) şühudi keçmiş zaman
- B) nəqli keçmiş zaman
- C) qəti gələcək zaman
- D) qeyri-qəti gələcək zaman
- E) indiki zaman

170. #0201#01#08#01

Yazıq o şəxsə ki, sevmir nəsihət,

Nəsihət sevənlər qazanar sərvət!

(S.Şirazi)

Nümunədəki feli sifət tərkibinin sintaktik funksiyasını müəyyənləşdirin:

- A) təyin
- B) mübtəda
- C) zərflük

- D) xəbər
- E) tamamlıq

171. #0201#01#08#01

Cümlələrin birində – *ib*⁴ feli bağlama şəkilçisi *deyil*:

- A) O, hamı ilə görüşüb babasına yaxınlaşdı.
- B)) Artıq unudulub ötən günlərim.
- C) Ağsaqqal qonaqları qarşılayıb içəri dəvət etdi.
- D) Nurgül utanıb başını aşağı saldı.
- E) Dostlar xudahafizləşib ayrıldılar.

172. #0201#01#08#01

İsimləşmiş feli sifət hansı cümlədədir ?

- A) İllərin qocalda bilmədiyi bu müəllimin qarşısında baş əyirik.
- B)) Dənizdən tribunadan düşdü.
- C) Ötən xatirələrə vurğunam, inan.
- D) Vətən doğulduğun torpaqdır.
- E) Sındırılmış bir budağın,
Söndürülmüş ocağın da yaddaşı var.

(X.R.Ulutürk)

173. #0201#01#08#01

Hansı cümlələrdəki feli sifətlər isimləşmişdir ?

1. *Eşitdiklərim məni çox təəccübləndirdi.*
2. *Qorxan gözə çöp düşər.*
3. *Binadan gözəl olmayan telin qədrini nə bilər.*
4. *Sabah görüləsi işlərimiz çoxdur.*

- A) 1,2
- B) 2,4
- C) 1,3
- D) 3,4
- E) 2,3

174. #0201#01#08#01

Hansı feli sifət şəkilçiləri felin xəbər şəklinin şəkilçiləri ilə omonimdir ?

- A)) - mış⁴, - acaq²
- B) -ası², - malı²
- C) -ası, - ar²
- D) -an², acaq²
- E) -dıq⁴, -ım⁴, -miş⁴

175. #0201#01#08#01

Hansı cümlədə feli sifət təyin vəzifəsindədir ?

- A) İşləməyən dişləməz.
- B) Yatmışları razı deyiləm kimsə oyatsın.
- C) Çox gəzən çox bilər.
- D) Çalışmayan şagird uğur qazana bilməz.
- E) Nəsihət sevənlər qazanar sərvət!

176. #0201#01#08#01

Hansı cümlədə məsdər onun üçün xarakterik olmayan xüsusiyyəti daşıyır ?

- A) Sizin gələcəyiniz yaxşı oxumağınızdan asılıdır.
- B)) Belə danışmaqlarına fikir verməyin.
- C) Dərsə gecikməmək üçün çox çalışdım.
- D) Susmaq razılıq əlamətidir.
- E) Az danışmaq qızıldır.

177. #0201#01#08#01

Feli bağlamanın zərfə aid xüsusiyyətlərini göstərin:

- A) təsirli və təsirsiz olmaq
- B) növ şəkilçilərini qəbul etmək
- C)) hərəkətin tərzini və ya zamanını bildirmək
- D) təsdiq və inkar ola bilmək
- E) ətrafına söz toplaya bilmək

178. #0201#01#08#01

Hansı cümlələrdə feli bağlama hərəkətin tərzini bildirir?

- I Əlini üzünə qoyub oturmuşdu.*
II İşini qurtarıb evə getmişdi.
III Natiq əlindəki kağıza baxmadan danışdı.
IV Dərsini öyrənəndə mənə xəbər verərsən..
V Uşaq heç kimdən çəkinmədən danışdı.

- A) I, III, IV
B)) I, III, V
C) II, IV, V
D) III, IV, V
E) II, III

179. #0201#01#08#01

- Dərd dərədi, dərə mindi,*
Çəyirtkələr dəvə mindi.
Dovşanlıq ki dəbə mindi,
Göy talaya əlik qalxmaz.

Hansı misrada xəbər şəklində işlənən fel yoxdur?

- A)) I
B) II, III
C) III, IV
D) I, II
E) IV

180. #0201#01#08#01

Hansı cümlədəki fel birgəlik növdədir ?

- A) Dostlar bir yerdə işlədilər.
B) Çox şükürü var, genə gəldux görüşdux,
Ötənlərdən, keçənlərdən soruşdux.
C)) Zaldakı bütün tamaşaçılar gülüşdü.
D) Qoşunlar şəhərdən çıxan kimi hər kəs bir-birinə qarışdı.
E) Çeynədilər, didişdilər, diddilər,
Bir-birini al qana qərq etdilər.

181. #0201#01#08#02

Sadə feli göstərin:

- A) yazışmaq
- B) vuruşmaq
- C) çəkişmək
- D)) barışmaq
- E) görüşmək

182. #0201#01#08#02

-ar (-ər) felin hansı zaman şəkilçisidir?

- A) indiki zaman
- B)) qeyri-qəti gələcək zaman
- C) qəti gələcək zaman
- D) şühudi keçmiş zaman
- E) nəqli keçmiş zaman

183. #0201#01#08#02

Feldən düzələn fel hansı cümlədə işlənib ?

- A)) Eh, bu uşaqlar qocaltdı məni.
- B) Aşıqlar arasında deyişmə davam edir.
- C) Döyüş başladı, nə başladı!
- D) Sən onsuz da düzələn deyilsən!
- E) Ara çoxdan sakitləşmişdir.

184. #0201#01#08#02

Şeir parçasında işlənmiş təsirli feli göstərin:

Bizə qəhət olmaz bir parça çörək
Qorxma, bəxtinə də söyləmə qara:
Kaş ki düşməyəydim bu saraylara
Yanıldım, doğrusu, uyub aldandım...

(S.Vurğun)

- A) qəhət olmaz
- B) qorxma
- C) söyləmə
- D) düşməyəydim

E) yanıldım

185. #0201#01#08#02

Hansı cümlədə feli sifət tərkiibi işlənmişdir ?

- A) Açılmış vərəqdir açılan səhər,
Qulaq as, gör sənə söyləyir nələr...
- B)) Vətən torpağını qoruyan əsgər
Dırnaqla, diş ilə qazıyar səngər.
- C) Sözlərimdən hansısa qocaya təsir etdi
Gözünü mənə dikib, bir xeyli fikrə getdi.
- D) Hər gün bir kəşf etmək, nə isə yeni
İşıqlı sabaha aparar səni.
- E) Gözü yumub – açınca, baş açmıram, nə işdi?
Tamamilə həyatım dəyişdikcə dəyişdi.

186. #0201#01#08#02

İsə hissəciyi qoşula *bilmir* ?

- 1. Xəbər şəklinə
  - 2. Arzu şəklinə
  - 3. Vacib şəklinə
  - 4. Şərt şəklinə
  - 5. Əmr şəklinə
  - 6. Lazım şəklinə
- A) 1,2,3
  - B)) 2,4,5
  - C) 4,5,6
  - D) 3,4,5
  - E) 2,4,6

187. #0201#01#08#02

Təsirli və təsirsiz fellər üçün ortaq olan cəhət hansıdır ?

- A) Hər ikisi ismin təsirlilik halında olan sözləri tələb edir.
- B)) Hər ikisi ismin yönlük, yerlik, çıxışlıq hallarında olan sözlərlə sintaktik əlaqəyə girir.

- C) Həm təsirli, həm də təsirsiz fellər eyni şəkilçilərin vasitəsi ilə birindən digərinə keçə bilər.
- D) Hər ikisindən felin şəxssiz növünü düzəltmək olur.
- E) Hər ikisindən felin birgəlik növünü düzəltmək olur.

188. #0201#01#08#02

Mən heç vaxt səndən belə fərasətsizlik gözləməzdim.

Cümlədəki felin morfoloji təhlilindəki *səhvi* göstərin:

- A) Qəti gələcək zamandır.
- B) Quruluşca düzəlmədir.
- C) I şəxsin təkindədir.
- D) İnkardadır.
- E) Məlum növdədir.

189. #0201#01#08#02

Biri felin əmr şəklinin şərti sxemidir:

- A) felin kökü və ya başlanğıc forması + a^2 + şəxs sonluğu
- B) felin kökü və ya başlanğıc forması + $ası^2$ + şəxs sonluğu
- C) felin kökü və ya başlanğıc forması + şəxs sonluğu
- D) felin kökü və ya başlanğıc forması + $acaq^2$ + şəxs sonluğu
- E) felin kökü və ya başlanğıc forması + $malı^2$ + şəxs sonluğu

190. #0201#01#08#02

«*Gedirsənsə*» sözünün morfoloji təhlilində harada *səhvə* yol verilmişdir?

- A) – *sə* – şərt şəklinin şəkilçisi
- B) - *ir* – indiki zaman şəkilçisi
- C) təsirsiz feldir, təsdiqdədir
- D) Sözüün kökü *get* felidir.
- E) - *sən* – şəxs şəkilçisi

191. #0201#01#08#02

Şərt şəklində işlənən feli göstərin:

- A) oxudursa
- B) anmalıdırsa
- C) çıxırsa

D) qaçasıyam

E)) yazılsa

192. #0201#01#08#02

Felin xəbər şəklindəki bu zaman şəkilçilərindən biri həm də müstəqil leksik məna bildirir:

A) indiki zaman şəkilçisi

B) nəqli keçmiş zaman şəkilçisi

C) şühudi keçmiş zaman şəkilçisi

D)) qeyri-qəti gələcək zaman şəkilçisi

E) qəti gələcək zaman şəkilçisi

193. #0201#01#08#02

«Danışmamışdı» felinin morfoloji təhlilindəki *səhvi* göstərin:

A) Nitq bildirən feldir.

B) Quruluşca sadədir.

C) Təsirlidir.

D) İnkardadır.

E)) Sözüün kökü *danış*, *-ma* –inkar şəkilçisi, *-miş*-nəqli keçmiş zaman, *-dı* – şühudi keçmiş zaman şəkilçisidir.

194.#0201#01#08#02

Hansı cümlədə eyni omonim şəkilçi felin həm təsriflənən, həm də təsriflənməyən formasını əmələ gətirmişdir?

A) Mətbəxdən bayram süfrəsi üçün hazırlanmış şirniyyatın, süzülüb dəmlənmiş plovun ətri duyulur.

B) Biz qayıdana kimi otaqlar səliqəyə salınmış, süfrə açılmışdı.

C) Yazılmış məktubu ünvanına çatdırmalıyam.

D)) Görüləsi işlərimi qaydaya salıb məzuniyyətə gedəsiyəm.

E) Şamlar əriyib xonçanın kənarına yayılmışdı.

195. #0201#01#08#02

Felin əmr şəklinin xüsusiyyətləri ilə bağlı *səhv* cavabı göstərin:

- A)) Felin əmr şəkli I şəxsdə $-am^2$, $-iq^4$ şəkilçilərini qəbul edir.
B) Felin əmr şəklinin xüsusi şəkilçisi yoxdur.
C) Felin əmr şəklinin mənasında gələcək zaman anlayışı da var.
D) Felin əmr şəkli II şəxsin təkində heç bir şəkilçi qəbul etmir.
E) Felin əmr şəkli zamanlar üzrə dəyişmir.

196. #0201#01#08#02

«-dıq⁴» şəkilçisi mənsubiyyət şəkilçisi ilə işlənərək aşağıdakılardan hansını əmələ gətirir?

- A) şühudi keçmiş zamanı
B) sifəti
C) feli sifəti
D) nəqli keçmiş zamanı
E) feli bağlamayı

197. #0201#01#08#02

Feli bağlama işlənən cümlələri göstərin:

I Həkim yanıqlı bir ah çəkib söhbətə başladı.

II Əsgərlər cəsarətlə irəli atıldılar.

III Sözüünü çəkinmədən demək də hünər istəyir.

IV Gələn qonaqları çağırın qabağa.

V Asta-asta sürünən pişik sərçəni tutdu.

- A) I, II, V
B) II, III, IV
C) III, IV, V
D) II, III, V
E) I, III

198. #0201#01#08#02

Məsdərin ismə aid xüsusiyyətlərindən biri səhvdir:

- A) Hallanır.

- B) Cümlədə mübtədə vəzifəsində çıxış edir.
- C) Mənsubiyyətə görə dəyişir.
- D) Cümlənin xəbəri vəzifəsində çıxış edir.
- E)) Cəmlənir.

199. #0201#01#08#03

İcbar növ fellər haqqında fikirlərdən biri *səhvdir*:

- A) Yalnız təsirli fellərdən düzəlir.
- B) - *dir*⁴, - *t* şəkilçisi ilə düzəlir.
- C) Felin təsirli fellərdən yaranıb təsirli olaraq qalan tək məna növüdür.
- D) İşin başqası tərəfindən icra edildiyini bildirir.
- E)) Quruluşca sadə olur.

200.#0201#01#08#03

Hansı cümlədə nəqli keçmiş zaman şəkilçisi «-miş» ş samiti olmadan işlənə bilər?

- A)) yemişsiniz
- B) yeməliyəmmiş
- C) yeyəcəkmışsən
- D) yeyirmişlər
- E) yeyərmişsən

201. #0201#01#08#03

«*idi, imiş*» hissəcikləri artırılı *bilmir*:

- A) əmr, xəbər şəkillərinə
- B) vacib, lazım, şərt şəkillərinə
- C) əmr, arzu, şərt şəkillərinə
- D)) əmr şəkli və şühudi keçmiş zamana
- E) arzu, lazım, vacib şəkillərinə

Mövzu 9. Zərf

202. #0201#01#09#01

Miqdar zərfi hansı cümlədədir?

- a) Bir qədər su iç.
- b) Yayda istirahətə gedərik.
- c) Gəlin bir az, uşaqlar, dincələk.
- d) Ağır otur, batman gəl.
- e) Yaşına-yaşına, çıxdı ocaq başına.

203. #0201#01#09#01

Hansı söz həm isim, həm də zaman zərfi ola bilmir?

- a) gecə
- b) gündüz
- c) axşam
- d) səhər
- e) sabah

204. #0201#01#09#01

Cümlənin birində zərf işlənməmişdir:

- a) Qoca ağacla yeri yirdi.
- b) O, mənə diqqətlə baxdı.
- c) Uşaq çantasını ehtiyatla qaldırdı.
- d) Küçədən maşın sürətlə keçdi.
- e) Ev yiyəsi qonağı təəccüblə süzdü.

205. #0201#01#09#01

Yer zərflərindən ibarət ardıcılığı tamamlayın:

Uzaq, bəri, içəri.....

- a) Bayaq
- b) Sabah
- c) Açıq
- d) Sağa-sola
- e) Dünən

206. #0201#01#09#01

Həm zərf, həm də qoşma kimi işlənən sözləri seçin:

- a) az, çox
- b) az-çox, bir az
- c) yaxşı, pis
- d) əvvəl, sonra
- e) qədər, kimi

207. #0201#01#09#01

Hansı söz zərf deyil?

- a) üzbəüz
- b) yanbayan
- c) növbənöv
- d) ilbəl
- e) günbəgün

208. #0201#01#09#01

Verilmiş yer zərflərinin ardıcılığını tamamlayın:

irəli, sağa-sola, yuxarı.....

- a) binada
- b) dənizdəki
- c) bayaq
- d) üzüaşağı
- e) birə-beş

209. #0201#01#09#02

Hansı zərf köməkçi nitq hissəsi ilə omonimdir?

- a) əvvəl
- b) çox
- c) axşam
- d) yayda
- e) irəli

210. #0201#01#09#02

Mürəkkəb zərfləri göstərin:

1. gəlhagəl
  2. qaçaqaç
  3. basabas
  4. ilbəl
  5. yanbayan
  6. taybatay
- a) 4,5,6
  - b) 2,3,4
  - c) 1,2,3
  - d) 1,4,6
  - e) 3,4,5

211. #0201#01#09#03

Sözlərdən biri yalnız zərf kimi işlənir:

- a) bayaq
- b) bildir
- c) sonra
- d) gecə
- e) qabaq

212.. #0201#01#09#03

Hansı cümlədə zərf yoxdur?

- a) İsa qapının ağzında dinməz-söyləməz dayanmışdır.
- b) Dilimizdə bir sıra sözlər vardır ki, onları bir sətirdən digər sətirə keçirmək olmur.
- c) Küçələr bayramsayağı bəzənmişdi.
- d) Niyə sakitcə dayanıbsan.
- e) Çox adam xoşbəxtliyin qədrini az bilir.

213. #0201#01#09#03

Düzəltmə zərflərdən birinin kökü təsirli feldir:

- a) açıqcasına
- b) açıqla
- c) qorxaqcasına

- d) unutmada
- e) daxilən

214.#0201#01#09#03

Zərfləri seçin:

1. *həmişəki*
  2. *həmişəlik*
  3. *həmişə*
  4. *həminki*
  5. *həmişəyaşar*
- a) 3,4
  - b) 1,5
  - c) 2,4
  - d) 2,3
  - e) 2,5

215.#0201#01#09#03

Hansı bənddə yalnız zərflər verilmişdir?

- a) irəlidən, çoxdan, gülə-gülə
- b) təsadüfən,sənsiz, deyəsən
- c) bayramsayağı, dilucu, qəsdən
- d) qorxmadan, cəld, tezliklə
- e) ilbəil, parkda, maşında

216.#0201#01#09#03

Hansı nümunədə zaman zərfi işlənib.

- a) Vətənə gəldim, imana gəldim.
- b) Mərđi qova-qova namərd edərlər.
- c) Əldən qalan əlli il qalar.
- d) Dünənki hadisə haqqında danışmırdılar.
- e) Bunu sənə səhər demişəm.

KÖMƏKÇİ NİTQ HTSSƏLƏRİ

217. #0201#01#10#01

Verilənlərdən hansılar həm şəkilçi, həm bağlayıcı, həm də ədat ola bilər?

- 1) lə 2) ki 3) ya 4) da 5) gah 6) həm 7) hətta
A) 2, 3, 4   B) 2, 4   C) 4, 5, 6
D) 1, 4, 6, 7   E) 1, 6, 7

218. #0201#01#10#01

Qüvvətləndirici ədatın işləndiyi cümlə hansıdır?

- A) Yəni sən bunu bilirsən?
B) Təkcə sənə güvənirəm.
C)) Sən ki bunu bilirdin.
D) Gəl bu işdən əl çəkək.
E) Ayrılarımı könül candan?

219. #0201#01#10#01

“ Hər kəs öz nəfsini tanısa, Allahını da tanıyar” (İmam Əli) cümləsində hansı köməkçi nitq hissəsi işlənmişdir?

- A)) Bağlayıcı   B) Ədat   C) Qoşma
D) Modal söz   E) Nida

220. #0201#01#10#01

“ İstər, istərsə də “ bağlayıcısının növünü göstərin:

- A) İştirak   B)) Bölüşdürmə   C) İnkarlıq
D) Aydınlaşdırma   E) Qarşılaşdırma

221. #0201#01#10#01

Köməkçi nitq hissələrindən hansılar sözlər bitişik də yazıla bilər?

- 1) Ədat   2) Nida   3) Modal sözlər   4) Qoşma   5) Bağlayıcı
A) 1, 3, 5   B) 2, 3, 4   C) 2, 4, 5
D)) 1, 4, 5   E) 3, 4, 5

222. #0201#01#10#02

Söz-cümlə nə ilə ifadə olunmuşdur?

— Bu barədə fikrin nədir, o, doğrudanmı, bu işi bacarar?

— Deyilənə görə, bəli.

- A))modal söz və təsdiq ədatı ilə
- B) nida və təsdiq ədatı ilə
- C) modal sözlə
- D) təsdiq ədatı ilə
- E) nida və modal sözlə

223.#0201#01#10#02

“ Afərin “ nidası hansı cümlədə tərif mənasında işlənməmişdir?

- A) Afərin! Yaxşı cavab verdin!
- B)) Afərin! Adam da yoldaşını aldadar?!
- C) Afərin! Halal olsun sənə ananın südü!
- D) Afərin! Özünü itirmədin.
- E) Afərin, oğul! Biz sənənlə fəxr edirik.

224.#0201#01#10#02

“ 1991-ci ildən sonra Azərbaycanda çox yeniliklər baş vermişdir “
cümləsindəki qoşmanı onun sinonimi kimi hansı sözlə əvəz etmək olar?

- A) əvvəl   B) qabaq   C)) bəri
- D) başqa   E) qeyri

225.#0201#01#10#03

Modal sözlərə aid səhv fikri müəyyənləşdirin:

- A)) Cümlənin ancaq əvvəlində və sonunda işlənə bilər.
- B) Cümlə üzvlərindən vergüllə ayrılır.
- C) Bəziləri əsas nitq hissələri ilə ortaq sözlərdir.
- D) Quruluşca iki növü var.
- E) Danışanın ifadə etdiyi fikrə münasibət bildirən sözlərə deyilir.

226.#0201#01#10#03

Məntiqi uyğunluğu gözləməklə bağlayıcılardan ibarət cərgəni tamamlayın:

Ona görə ki, ondan ötrü ki, onun üçün ki,...

- A) hərçənd ki   B) indi ki   C) bir halda ki
- D)) çünki   E) madam ki

227.#0201#01#10#03

Qoşma hansı cümlədədir?

- A) Tahirlə Sabit bizim köhnə qonşularımızdır.
- B)) Ondan ötrü çox darıxan ananın gözləri daim yol çəkirdi.
- C) Uşaq evdə tək qalmışdı.
- D) Uşaqlardan kimisi dərs oxuyur, kimisi də həyətdə gəzişirdi.
- E) Sonra mən onu evlərinə ötürdüm.

MÖVZU 11

Söz birləşməsi. Sintaktik əlaqələr

228. #0201#01#11#01

Biri söz birləşməsidir:

- A) vətən üçün   B)) əla növ
- C) dünəndən bəri   D) heç kəs
- E) lap yaxşı

229.#0201#01#11#01

Tabe tərəfi feli sifət olan I növ təyini söz birləşmələrindən ibarət cərgəni göstərin:

- A) dəmir qapı, qızıl saat, daş hasar
- B) sərin su, iyirminci əsr, belə əhvalat
- C)) oxuduğum kitab, gecikdirilmiş cavab, görüləcək iş
- D) çalışqan uşaq, küsəyən oğlan, zarafatcıl adam
- E) yemiş alveri, qamış sahəsi, yarış meydanı

230.#0201#01#11#01

Asılı tərəfi düzəltmə sifətlə ifadə olunmuş I növ təyini söz birləşməsi hansıdır?

- A) uzaq ölkə   B) yumşaq parça

- C) qoçaq uşaq   D) oyaq keşikçi
E)) qaçaq əsgər

231.#0201#01#11#01

Asılı tərəfi isimlə ifadə olunmuş I növ təyini söz birləşməsini göstərin:

- A) həmin adam   B) şirin meyvə
C) onuncu sinif   D)) taxta qapı
E) oyanmış torpaq

232.#0201#01#11#02

III növ təyini söz birləşməsi olan cümlə:

- A) Qatar Əcəmi stansiyasına çatdı.
B) Qardaşın kitab hədiyyə verdi.
C) Bu həzin nəğmə sənin üçün ifa olunur.
D))Göyçə mahalıdır mahalım mənim.
E) Bahar fəsli, yaz ayları gələndə
Süsənli, sünbüllü, lalalı dağlar.

233.#0201#01#11#02

«Hündür bina» söz birləşməsinin tərəfləri arasında hansı əlaqə var?

- A) idarə
B) idarə, yanaşma
C) uzlaşma
D)) yanaşma
E) tabesizlik

234.#0201#01#11#02

“Məktəblilər dostlarına məktub göndərdilər” cümləsində hansı sözlər arasında uzlaşma əlaqəsi var?

- A) məktəblilər- məktub
B))məktəblilər- göndərdilər
C) dostlarına- məktub
D) məktub- göndərdilər
E) dostlarına- göndərdilər

235. #0201#01#11#02

Hansı cümlədə feli sifət tərkibi işlənmişdir?

- A) Gələn ərbabın adamları idi.
- B) Günçixan tərəfdə qara buludlar günün qabağını kəsmişdir.
- C) Bir neçə gündən sonra hamı məktəbin həyətində toplaşdı.
- D)) Dərin xəyala dalan Səbinə sanki onu heç eşitmirdi.
- E) Ötənləri yada salmağa dəyməz.

236. #0201#01#11#03

Verilmiş xüsusiyyətlərdən hansı II növ təyini söz birləşmələrinə aid deyildir?

- A) Tərəfləri eyni zamanda cəmlənə bilmir.
- B) Tərəfləri arasına heç bir söz daxil ola bilmir.
- C) Qeyri-müəyyənlik ifadə edir.
- D)) Tərəfləri şəxs əvəzlilikləri ilə də ifadə oluna bilər.
- E) Tərəfləri arasında uzlaşma və idarə əlaqələri özünü göstərir.

237. #0201#01#11#03

“Ananın öyüdü” söz birləşməsində tərəflər arasında hansı əlaqə vardır?

- A) uzlaşma
- B)) uzlaşma və idarə
- C) idarə, yanaşma
- D) idarə
- E) uzlaşma, yanaşma

237. “Mən bura gələndə uşaqları da, onu da aparmışdılar”- cümləsində cümlə üzvləri arasında hansı sintaktik əlaqələr işlənmişdir?

- A) tabesizlik, uzlaşma, yanaşma, idarə
- B) tabesizlik, uzlaşma, idarə
- C))tabesizlik, yanaşma, idarə
- D) uzlaşma, idarə
- E) uzlaşma, yanaşma, idarə

238. #0201#01#11#03

Verilmiş birləşmələrdən hansı təyini söz birləşməsidir?

- A)) demokratik ölkə
- B) qızıldan kəmər
- C) sürətlə qaçan
- D) onun kimi
- E) evə qayıdanda

239. #0201#01#11#03

“Qısa məlumat” birləşməsində tərəflər arasındakı sintaktik əlaqə:

- A) uzlaşma
- B) uzlaşma, idarə
- C))yanaşma
- D) uzlaşma, yanaşma
- E) idarə

MÖVZU 12

Cümlə üzvləri

240. #0201#01#12#01

Xəbəri feli sifətlə ifadə olunmuş cümləni göstərin:

- A)) Tələbə yoldaşım Mahir yaxşı oxuyandır.
- B) Bu sözlər ona deyilməməliydi.
- C) Azacıq aşım, ağrımaz başım.
- D) Bişmişlər stolun üstünə düzülmüşdü.
- E) O, mütləq bu xəstəlikdən sağalmalıdır.

241. #0201#01#12#01

Cümlələrdən birində mübtəda isimləşmiş feli sifət tərkibi ilə ifadə olunmuşdur:

- A)) Xalq işi uğrunda vuruşanlar daim xatirimizdə yaşayacaqlar.
- B) O bizə gələndə evdə toy-bayramdır.
- C) Tələbələr seminara hazırlaşırlar.

- D) Şuşadakı bulaqların suyuna heç nə çatmaz.
- E) Mitingə toplaşanları dövrəyə aldılar.

242. #0201#01#12#01

Xəbəri frazeoloji fellə ifadə olunmuş cümləni göstərin:

- A) O, qatarda tanımadığı bir adamla görüşdü.
- B)) Yada düşdü nişanlısı, nazlı sular sonası da...
- C) Əlindəki fincan yerə düşüb sındı.
- D) Ona biz vaxtında çox kömək etmişik.
- E) Oğlunun yazdığı məktubu oxuya bilmədi.

243. #0201#01#12#01

Cümlələrdən birində xəbər əvəzliliklə ifadə olunmuşdur:

- A) Kaş tez - tez görəydim səni.
- B) Sənsiz qəhr edərdi bu cahan məni.
- C)) Darvazanın ağzında səssiz - səmirsiz dayanan kimdir?
- D) İstedadlı şagirdlərim bu oğlanlardır.
- E) Vətənimizin hər qarış torpağı gözəldir.

244. #0201#01#12#02

Biri mürəkkəb söz birləşməsi deyil?

- A)) evə sarı getmək
- B) Vətəni qorumaq şərəfi
- C) əzəmətli Şuşa qalası
- D) Füzuli qəzəllərinin şərhı
- E) doğma yurdun gözəl mənzərələri

245. #0201#01#12#02

«Baxımlı film» söz birləşməsinin tərəfləri arasında hansı əlaqə var?

- A) tabesizlik
- B) idarə, yanaşma
- C) uzlaşma
- D)) yanaşma

E) idarə

246. #0201#01#12#02

Mürəkkəb zərf hansı cümlədə işlənmişdir ?

- A) Axşam hər şey yoluna düşər.
- B) Xəstə olanda səni ziyarət etmişdilər.
- C) Gəldim görüşünə güllər güləndə.
- D) Daim ağlar qəlbim, viranə.
- E) Gecənin yarısı küçədə göz-gözü seçmirdi.

247. #0201#01#12#02

«Pəri öz sualının cavabını eşitməmək üçün qulaqlarını tutdu» cümləsində zərfləyin mənaca hansı növündən istifadə edilib?

- A) zaman   B) yer   C) səbəb
- D) məqsəd   E) tərzi-hərəkət

248. #0201#01#12#02

Mürəkkəb tamamlıqlı cümlə hansıdır?

- A) Onda gözəl qabiliyyət var.
- B) O, təkbaşına idman etməyi xoşlayır.
- C) Məmməd heç vaxt iradəsinə zidd getməyi xoşlamırdı.
- D) İndi o da işinə ciddi yanaşandır.
- E) Əsas sənədləri yoxlamaq Murada tapşırıldı.

249. #0201#01#12#03

«Ağacın altındakı otlar Rasimə xoş gəlirdi» cümləsində neçə üzv var?

- A) 4   B) 3   C) 2   D) 5   E) 6

250. #0201#01#12#03

«Dağın zirvəsində uçan qartal qəfildən aşağı endi» cümləsində hansı cümlə üzvü işlənməmişdir?

- A) mübtəda B) xəbər C) təyin
D) zərflik E) tamamlıq

251. #0201#01#12#03

Cümlənin xəbəri nə ilə ifadə olunmuşdur?

Bizim borcumuz tariximizi dərindən öyrənməkdir.

- A) fellə B) isimlə C) feli sifətlə
D) əvəzliliklə E) məsdər tərkibi ilə

252. #0201#01#12#03

«Nə üçün şeir yazan şair əlləri

Elmin dəryasında üzə bilməsin»

-cümləsində mübtəda nə ilə ifadə olunmuşdur?

- A) isimlə
B) feli sifətlə
C) II növ təyini söz birləşməsi ilə
D) feli sifət tərkibi ilə
E) III növ təyini söz birləşməsi ilə

253. #0201#01#12#03

«Əlbəttə, qızılgülün vətəni Azərbaycandır» cümləsində hansı cümlə üzvləri işlənilib?

- A) mübtəda, təyin B) tamamlıq, xəbər
C) təyin, xəbər D) mübtəda, xəbər
E) tamamlıq, təyin

254. #0201#01#12#03

Cümlələrin birində xəbər sayla ifadə olunmuşdur:

- A) Onlar kənddə yaşayırlar.

- B) Onların sözündə bir həqiqət var.
- C) Onunculara təşəkkür edildi.
- D)) Sənin bütün qiymətlərin beşdir.
- E) Yanan lampa yüzlükdür.

Mövzu 13.

Cümlənin həmcins üzvləri, xitab, ara sözlər

255. #0201#01#13#01

Həmcins üzvlər arasında işlənən hansı tabesizlik bağlayıcısından sonra vergül işarəsi qoyulur?

- a) və, ilə
- b) amma, ancaq, lakin
- c) gah, ya, həm, nə
- d)) da, də
- e) yəni

256. #0201#01#13#01

Həmcins üzvlər haqqında yürüdülmüş fikirlərdən biri səhvdir:

- a) Həmcins üzvlər bərabərhüquqlu olur.
- b) Eyni qrammatik formaya malik olur.
- c) Eyni bir cümlə üzvü ilə bağlı olur.
- d) Bütün cümlə üzvləri həmcins ola bilər.
- e)) Həmcins üzvlər yalnız tabesizlik bağlayıcıları vasitəsilə əlaqələnir.

257. #0201#01#13#01

Biri yəqinlik bildirən ara söz deyil:

- a) əlbəttə; b) düz; c) şübhəsiz; d) həqiqətən; e)) beləliklə

258. #0201#01#13#01

«Oğlum, görünür, sən hər şeydən xəbərdarsan» cümləsində işlənmişdir:

- 1) həmcins üzvlər

- 2) xitab
- 3) əlavə
- 4) ara söz

a) 1,2   b) 2,3   c) 3,4   d) 1,4   e) 2,4

259. #0201#01#13#01

«Kim bu məsələnin həllini bilir?» - cümləsinin mübtədası nə ilə ifadə olunmuşdur?

- a) isimlə
- b) qeyri-müəyyən əvəzlik
- c)) sual əvəzliyi
- d) II növ təyini söz birləşməsi
- e) III növ təyini söz birləşməsi

260. #0201#01#13#02

Həmcins üzvlər arasında hansı durğu işarəsi yazılır?

a) vergül; b) tire; c) iki nöqtə; d) nöqtəli vergül; e) heç nə

261. #0201#01#13#02

Biri güman və şübhə bildirən ara söz deyil:

a) görünür; b) gərək ki; c) mənəcə; d) deyəsən; e) bəlkə

262. #0201#01#13#02

Nəticə bildirən ara sözlər hansı cümlələrdə işlənib?

- 1) Deməli, evinizi təmir etdirə bilmirsiniz.
  - 2) Yəqin, orada yeni evlər tikiləcək.
  - 3) Xülasə, gəlib çıxdıq mətləb üstünə.
  - 4) Əlbəttə, sənə kömək edəyəm.
  - 5) Doğrusu, bu çox çətin məsələdir.
- a) 1,2,5   b) 2,3,4   c) 3,4   d) 1,3
e) 1,4,5

263. #0201#01#13#02

Hansı cümlədə iki ara söz işlənib?

- a) Deməli, ancaq sən ora gedə bilərsən.
- b) Görünür, o, doğrudan da, günahsızdır.
- c) Bəlkə də, sən bu məsələdə tamamilə haqlısan.
- d) Deyəsən, bizim məqsədimiz heç də düzgün başa düşülməyib.
- e) Yəqin, yalnız nadanlar onu bu cür başa düşə bilərlər.

264. #0201#01#13#02

Ara sözlərlə bağlı fikirlərdən biri səhvdir:

- a) Danışanın ifadə olunan fikrə münasibətini bildirir.
- b) Cümlədəki başqa sözlərdən vergüllə ayrılır.
- c) Qrammatik cəhətdən cümlə üzvləri ilə bağlı olur.
- d) Yəqinlik, şübhə, nəticə və s. mənaları ifadə edir.
- e) Cümlənin əvvəlində, ortasında və sonunda işlənə bilər.

265. #0201#01#13#02

Xitab haqqında yürüdülmən fikirlərdən biri səhvdir:

- a) Cümlədə müraciət olunanı bildirir.
- b) İsmi adlıq halında işlənir.
- c) Cümlənin əvvəlində, ortasında və sonunda işlənə bilər.
- d) Cümlənin xəbəri ilə uzlaşır.
- e) Mübtədadan xüsusi intonasiyası ilə fərqlənir.

266. #0201#01#13#02

Xitabla bağlı fikirlərdən yalnız biri doğrudur:

- a) Xitab yalnız insana aid sözlərlə ifadə olunur.
- b) Tərkibinə görə xitablar yalnız bir sözdən ibarət olur.
- c) Cümlənin yalnız əvvəlində işlənir.
- d) Xitablar ay, ey, a, hey kimi köməkçi vasitələrlə birlikdə də işlənir.
- e) Cümlə üzvləri ilə sintaktik əlaqəyə girir

267. #0201#01#13#03

«Kənddə dan yeri ağaranda quşların xoş nəğməsi ətrafı bürüyür, sürülər, naxırlar, ilxıllar otlaqlara yayılırdı» cümləsində hansı cümlə üzvləri həmcinsdir?

- a) mübtədalar və xəbərlər
- b)) mübtədalar
- c) tamamlıqlar və xəbərlər
- d) tamamlıqlar
- e) həmcins üzv yoxdur

268. #0201#01#13#03

«Ağacların altındakı otlar ona xoş gəlirdi» cümləsində neçə üzv var?

- a) 3
- b)) 4
- c) 2
- d) 5
- e) 6

269. #0201#01#13#03

Həmcins üzvlü sadə cümlələr hansı cavabda düz göstərilib?

- 1) Sona ərinin vəfatından sonra onu istəyənlərə getməmiş, balasını ögey atalı etməmişdi.
- 2) Bu yaşda uşaqların xatirəsində faciələr, gördüyü ağır günlər dərin iz buraxır.
- 3) Görmürsən, indicə gəlib bizə çatacaqlar.
- 4) Amma bir eybi var ki, həmişə işə gecikir.
- 5) Başı oynamağa qarışır, hər hey yadından çıxır.

- a)) 1,2;   b) 4,5   c) 1,4   d) 2,3   e) 3,5

270. #0201#01#13#03

Hansı sıradakı hər iki söz həm feli xəbər, həm də ara söz kimi işlənə bilər?

- a)) demə, görünür
- b) deməli, doğrudan
- c) düzdür, qoy
- d) bax, gör
- e) gəlsənə, qoysana

271. #0201#01#13#03

Hansı cümlədə qrammatik cəhətdən cümlə üzvləri ilə bağlı olmayan iki söz işlənmişdir?

- a) Nəhayət, Həsən müəllim iclasdakılara müraciətlə sözə başladı.
- b) Sona, o kitabı mənə ver də.
- c) Məncə, sən yanlış yoldasan.
- d) Ey mənim həqiqi dostum, de görüm fikrin nədir?
- e) Bilirsən, Vidadi, sözün doğrusu,
Olmaq istəmirəm vicdan oğrusu.

Mövzu 14. Sadə cümlənin növləri

272. #0201#01#14#01

Məqsəd və intonasiyaya görə sadə cümlənin neçə növü var?

- a) 3
- b) 4
- c) 5
- d) 6
- e) 2

273. #0201#01#14#01

Biri məqsəd və intonasiyaya görə sadə cümlə növü deyil:

- a) əmr cümləsi
- b) nəqli cümlə
- c) sual cümləsi
- d) müxtəsər cümlə
- e) nida cümləsi

274. #0201#01#14#01

Hansı söz xitab kimi işlənmə bilməz?

- a) ana
- b) uşaq
- c)) irəli
- d) dostlar
- e) alim

275. #0201#01#14#01

«Bu məktubu sizə hərbi hissədən göndəriblər» cümləsi sadə cümlənin hansı növünə aiddir:

- a) cüttərkibli, müxtəsər
- b) cüttərkibli, geniş
- c) təktərkibli, müxtəsər
- d) təktərkibli, geniş
- e) yarımçıq cümlə

276. #0201#01#14#01

«Dur, and iç Babəkin məzarı üstə,
Elləri bir yeni, ağ günə səslə!» cümləsinin növünü müəyyənləşdirin:

- a) ümumi şəxslı cümlə
- b) qeyri-müəyyən şəxslı cümlə
- c) şəxssız cümlə
- d) mübtədasız müəyyən şəxslı cümlə
- e) tabesız mürəkkəb cümlə

277. #0201#01#14#02

Sual cümləsi neçə yolla düzəlir?

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 5

278. #0201#01#14#02

«Qar yağır» cümləsinin sonunda durğu işarəsi qoyulmasa, onu məqsəd və intonasiyaya görə hansı cümlə növünə aid etmək olar?

- a) nəqli cümləyə
- b) əmr cümləsinə
- c) sual cümləsinə
- d) nida cümləsinə
- e) heç birinə

279. #0201#01#14#02

Biri əmr cümləsidir:

- a) Olmadı elə, oldu belə!
- b) Qış sərt keçdi.
- c) Ananın tənbel oğlu hambal olar.
- d) O olmasın, bu olsun.
- e) Yol böyüyündür, su kiçiyin.

280. #0201#01#14#02

Cümlələrin müxtəsər cümlələrin sırasını göstərin:

- 1) Kitabın qiyməti ucuz idi.
- 2) Səlimin qonağı çoxdan gəlib.
- 3) Məni heyrləndirən sənənin soyuqqanlılığıdır.
- 4) Görəsən, imtahanı verə biləcəyəm?
- 5) Onu əsgərliyə apardılar.

- a) 1,3   b) 2,4   c) 3,5   d) 2,3   e) 1,4

281. #0201#01#14#03

Nida cümlələrini müəyyənləşdirin:

- 1) Pah atonnan, nə ağır yatdı bu oğlan, ölüb ə...!
- 2) Bir sən ol, bir də mən, bir də dərdimiz!
Ağlayaq doyunca, gülək doyunca
- 3) Var olsun azad yurdun azad oğulları!
- 4) Yaşasın anamız müqəddəs Vətən!
- 5) Yenə tavuz kimisən, nə gözəl bəzənmişən?

- a) 1,3,4   b) 2,4,5   c) 1,3   d) 4,5   e) 2,4

282. #0201#01#14#03

Söz-cümlə haqqındakı fikirlərdən biri yanlışdır:

- a) Söz-cümlələr üzvlənir.

- b) Bir sözdən ibarət olur.
- c) Söz-cümlələrdən sonra intonasiyadan asılı olaraq müxtəlif durğu işarələri (nöqtə, üç nöqtə, nida, sual işarəsi) qoyulur.
- d) Bəzən nidalar, ədatlar və modal sözlər təkliddə işləndikdə bitmiş fikir ifadə edir və söz-cümlə kimi formalaşır.
- e) Söz-cümlələr cümlədə, əsasən, xəbər vəzifəsində işlənir.

MÖVZU 15

283. #0201#01#16#01

Surətlərdən hansı «Kitabi Dədə Qorqud» qəhrəmanı deyil?

- a) Dirsə xan
- b) Bəkil
- c)) Qara xan
- d) Buğac
- e) Bamsı Beyrək

284. #0201#01#16#01

Nizami Gəncəvi haqqındakı hansı fikir yanlışıdır?

- a) XII əsrdə yaşamış dünya şöhrətli sənətkardır.
- b) Ona dünya şöhrəti qazandıran «Xəmsə»si olmuşdur.
- c)) Gəncədə doğulmuş, Sultan Səncərin sarayında yaşamışdır.
- d) Ədəbi ənənəyə uyğun olaraq əsərlərini farsca yazmışdır.
- e) Onun əsərlərində zülmə, haqsızlığa, ədalətsiz hökmdarlara dərin nifrət və etiraz vardır.

285. #0201#01#16#01

İmadəddin Nəsimi haqqındakı hansı fikir doğrudur?

- a) Şeir-sənət ocağı olan Gəncədə anadan olmuşdur.
- b) Təkcə Azərbaycan dilində yazıb-yaratmışdır.
- c)) Hürufi ideyalarını yaymış, təbliğ etmişdir.
- d) Çoxlu qəzəlləri və elmi-fəlsəfi əsərləri vardır.
- e) 1500-cü ildə Bağdadda edam edilmişdir.

286. #0201#01#16#02

Verilən şeirlərdən biri Molla Pənah Vaqifin deyil:

- a) «Pəri»
- b)) «Bahar»
- c) «Durnalar»
- d) «Görmədim»
- e) «Bax»

287. #0201#01#16#02

Molla Pənah Vaqif haqqında verilənlərdən hansı səhvdir?

- a) Qazaxda – Qıraq Salahlı kəndində anadan olmuşdur.
- b) Mükəmməl mədrəsə təhsili almış, Şərq ədəbiyyatı ilə yaxından tanış olmuşdur.
- c)) Fars və ərəb dillərini dərinlən öyrənmiş, ana dilindən başqa, bu dillərdə də sənət nümunələri yaratmışdır.
- d) Həm əruz, həm də heca vəznlərindən istifadə etmişdir.
- e) Yaradıcılığında məhəbbət mövzusu mühüm yer tutur.

288. #0201#01#16#02

Mirzə Fətəli Axundzadənin ilk dram əsəri hansıdır?

- a)) «Hekayəti-Molla İbrahimxəlil kimyagər»
- b) «Hekayəti-Müsyö Jordan və dərviş Məstəli şah»
- c) «Sərgüzəşti-vəziri-xani-Lənkəran»
- d) «Hekayəti-xırs quldurbasan»

e) «Mürafiə vəkillərinin hekayəti»

289. #0201#01#16#03

Əhməd Cavad Azərbaycanın Dövlət Himnini hansı sənətkarla birlikdə yaratmışdır?

- a) Müslüm Maqomayevlə
- b)) Üzeyir Hacıbəyovla
- c) Zülfüqar Hacıbəyovla
- d) Qara Qarayevlə
- e) Niyazi ilə

290. #0201#01#16#03

«Ana dili» şeirinin müəllifi kimdir?

- a) Bəxtiyar Vahabzadə
- b) Osman Sarıvəlli
- c) Cabir Novruz
- d) Məmməd Araz
- e) Xəlil Rza Ulutürk

291. #0201#01#16#03

Mirzə Ələkbər Sabirin ilk şeirlər kitabı necə adlanır?

- a) «Çuvalduz»
- b)) «Hophopnamə»
- c) «Ürəfa marşı»
- d) «Ümid»
- e) «Əkinçi»

Mövzu 16. Əməli yazı nümunələri.

292. #0201#01#16#01

Bunlardan yalnız birini rəsmi-işgüzar üslubun ən sərbəst forması hesab etmək olar?

- a) protokol
- b) ərizə
- c) məktub
- d) əmr
- e) arayış

293. #0201#01#16#01

Bunlardan biri rəsmi sənədlər cərgəsində verilə bilməz:

- a) əmr
- b) qanun
- c) xasiyyətnamə
- d) fərman
- e) sərəncam

294. #0201#01#16#02

Yalnız biri işgüzar sənədlərin əsas xüsusiyyətlərinə aiddir:

- a) Həcmcə böyük olur.
- b) Bədii üslub elementlərindən geniş istifadə edilir.
- c) Mütəxəssislər tərəfindən tərtib olunur.
- d) Mühüm hüquqi məzmunu malik olur.
- e) Xüsusi dövlət əhəmiyyəti daşımır, standart formaya malik olur.

295. #0201#01#16#02

Azərbaycanın dövlət rəmzlərinə aid deyil:

- a) dövlət bayrağı
- b) dövlət gerbi
- c) dövlət himni
- d) dövlət bayrağı və dövlət gerbi
- e) dövlət dili

296. #0201#01#16#02

Məktub sözü hansı mənşəlidir?

- a) fars
- b)) ərəb
- c) türk
- d) tatar
- e) monqol

297. #0201#01#16#03

İşgüzar sənədlərə aid cəhətləri seçin:

1. Dövlət əhəmiyyəti daşımır.
2. Mütəxəssislər tərəfindən hazırlanır.
3. Hüquqi məzmunu malik olur.
4. Hər hansı bir şəxs tərəfindən hazırlanır.

- a) 2,3
- b) 1, 2
- c) 1,4
- d) 3, 4
- e) 1, 3

298. #0201#01#16#03

Rəsmi-işgüzar üsluba aid bəzi sənədlərdə olmaya da bilər:

- a) dəqiqlik və konkretlik
- b) fikrin yığcam ifadəsi
- c) standart formalardan istifadə
- d)) rəsmi vəzifəli şəxsin imzası və möhürü
- e) aydınlıq və yığcamlıq

299. #0201#01#16#03

Hansı işgüzar sənəd fərdin özü tərəfindən hazırlanmır?

- a) izahat
- b) ərizə
- c) tərcümeyi-hal
- d)) arayış
- e) etibarnamə

300.#0201#01#16#03

Müqavilədə neçə tərəf ola bilməz?

- a) 1
- b) 2
- c) 3
- d) 4
- e) 6